

การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น : เรื่อง เมืองสตูล โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้

แบบ CIPPA Model ในกลุ่มสาระการเรียนรู้

สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

THE DEVELOPMENT OF LOCAL LEARNING UNIT ON THE TOPIC :

SATUN CITY BY USING CIPPA MODEL IN SOCIAL STUDIES,

RELIGION AND CULTURE



¹พนัชร พิทธิยะกุล

¹Panatchakorn Pittiyakul

¹สังกัด มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, ประเทศไทย

¹Under Songkhla Rajabhat University, Thailand

¹aporn.pi@skru.ac.th

Received: August 14, 2024; **Revised:** November 17, 2024; **Accepted:** December 30, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง เมืองสตูล 2) ศึกษาผลการใช้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง เมืองสตูล โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA Model ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมและประเมินผล คือ 2.1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง เมืองสตูล โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA Model ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 2.2) ความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง เมืองสตูล โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA Model ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ผลการวิจัยพบว่า 1) ได้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง เมืองสตูล จำนวน 6 หน่วย คือ (1) ลักษณะทั่วไปทางภูมิศาสตร์ (2) ประวัติความเป็นมาของจังหวัดสตูล (3) ลักษณะทางประชากร

และบุคคลสำคัญ (4) ลักษณะทางเศรษฐกิจ (5) ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรม และ(6) การอนุรักษ์และแนวทางแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความต้องการให้ได้หน่วยการเรียนรู้ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีความสอดคล้องในระดับมากทุกข้อ คือ ลักษณะทางภูมิศาสตร์ ประวัติความเป็นมาของจังหวัดสตูล ลักษณะทางประชากร ลักษณะทางเศรษฐกิจ ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรม และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32, 4.39, 4.18, 4.25, 4.38 และ 4.13 ตามลำดับ องค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.99 และ 2) ผลการใช้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง เมืองสตูล ที่ประเมิน (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีคะแนนเฉลี่ย 80.24 ระดับดีมาก คะแนนรายบุคคลอยู่ในระดับดีมาก ระดับดี และระดับปานกลาง จำนวน 15, 12 และ 3 คน ตามลำดับ ด้านความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 ความพึงพอใจหลังเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50, 4.69 และ 4.30 และมีความพึงพอใจในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาสาระ และด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 และ 4.30 ตามลำดับ

คำสำคัญ : หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น, เมืองสตูล, วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA Model

Abstract

The purpose of this research were 1) develop a local learning unit on Satun City 2) study the results of using a local learning unit on Satun City using the CIPPA Model learning management method in the social studies, religion and learning subjects. culture and evaluate the results as follows: 2.1) Academic achievement of students who study with the local learning unit on Satun City using the CIPPA Model learning management method in the social studies, religion and culture learning subject group. 2.2) Satisfaction of students studying with the local learning unit on Satun City using the CIPPA Model learning management method in the social studies, religion and culture subject group, using participatory action research. together with experimental research. The results of the research found that 1) there were 6 local learning units on Satun City, namely (1) general geographic characteristics (2) history of Satun Province (3) demographic characteristics and important people (4) economic characteristics (5) social and cultural characteristics and (6) conservation and solutions to natural resource and environmental

problems. The demand for learning units is at a high level. The average was 4.24. When considering each item, there was a high level of consistency in all items, namely geographic characteristics. History of Satun Province Demographic characteristics economic characteristics Social and cultural characteristics and conservation of natural resources and the environment the average values were 4.32, 4.39, 4.18, 4.25, 4.38, and 4.13, respectively. The learning unit components were appropriate at the highest level. the average was 4.99 and 2) the results of using the local learning unit on Satun City that assessed (1) academic achievement there was an average score of 80.24, very good level. Individual scores were at very good level, good level, and moderate level, totaling 15, 12, and 3 people, respectively, in terms of satisfaction. at the highest level the average was 4.51. Satisfaction after studying. At the highest level in 3 areas: organizing learning activities Learning outcomes and measurement and evaluation the averages were 4.50, 4.69, and 4.30 and there was a high level of satisfaction in 2 areas: content. and media and learning resources the average values were 4.35 and 4.30, respectively.

Keywords: local learning unit, Satun city, CIPPA Model learning management method

บทนำ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ได้พระราชทานพระบรมราโชวาทเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้กับเยาวชนไทย เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2520 มีใจความสำคัญว่า “การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการให้เยาวชนได้นำความรู้ ความคิด ความสามารถไปใช้ในการพัฒนาประเทศ”จากพระบรมราโชวาทแสดงให้เห็นว่าการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ ปัจจุบันโลกยุค “โลกาภิวัตน์” ได้นำมนุษย์เข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ที่จะต้องปรับตัวให้ทันกับความเจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สภาวะทางสังคมที่มีการแข่งขันจึงทำให้ส่งผลต่อการปรับตัวของมนุษย์ ดังนั้นแล้วการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะนำมาซึ่งขับเคลื่อนพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้า ดังนั้นแล้วการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีของกระแสโลกในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมอย่างไม่สามารถปฏิเสธได้ทำให้ประเทศต่างๆ ต้องเผชิญสภาวะการแข่งขันสูงและจำเป็นต้องเร่งพัฒนาคนของตนให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพพร้อมรับมือกับสภาวะแห่งความท้าทาย แนวทางสำคัญของนานาประเทศและรวมทั้งประเทศไทยต้องเร่งปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรในด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อหล่อหลอมและนำองค์ความรู้ที่มีอยู่มาบูรณาการกับ

ความรู้ทางเทคโนโลยี เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทสังคมโลก (วิจารณ์ พานิช, 2555: 16)

การพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้านอกจากการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะเหลียวหลังกลับมาศึกษาวิวัฒนาการความเป็นมาของชุมชนท้องถิ่นเพื่อแสดงถึงความความเป็นอารยะของประเทศด้วย ดังสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้ระบุถึงแนวทางการจัดการศึกษาของชาติในหมวด 4 มาตรา 23 สรุปความว่า การจัดการศึกษาจะต้องจัดโครงสร้างความรู้ให้ผู้เรียนได้รู้เรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่น ชุมชนของตนเองและความสัมพันธ์ของคนในสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์และความเป็นมาของสังคมไทย จากพระราชบัญญัติที่กล่าวมานี้ แสดงให้เห็นว่าเรื่องราวเกี่ยวกับชุมชน ท้องถิ่น และประวัติศาสตร์ชาติ มีความสำคัญที่จะต้องนำมาจัดการศึกษา เพื่อให้เยาวชนของชาติได้เรียนรู้ ตระหนักถึงความเป็นมาและความสำคัญทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย เพื่อนำมาอนุรักษสืบสาน และต่อยอดเพื่อให้คงอยู่ตลอดไป ดังที่ วิทวัส ดวงภูเมศและวาริรัตน์ แก้วอุไร (2560) ได้กล่าวว่า การออกแบบการเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังเกิดปรากฏการณ์ความแปลกแยกอยู่ คือ การจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันเกิดช่องว่างระหว่างคนยุคเก่ากับคนยุคใหม่ คือ ผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญเรื่องราวเกี่ยวกับชุมชน เพราะการจัดการศึกษาสมัยใหม่เน้นที่การสอบแข่งขันกันมากกว่า ทำให้สถานศึกษาไม่ได้จัดสาระความรู้ที่มีอยู่ในชุมชนระบุไว้ในโครงสร้างหลักสูตรจึงทำให้องค์ความรู้เรื่องใกล้ตัวในชุมชนจึงค่อยๆ สูญหายไป ดังนั้นแล้วสถานศึกษาจำเป็นต้องจัดเรื่องราวในท้องถิ่นชุมชนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ เพื่อให้สามารถนำมาเชื่อมโยงและบูรณาการกับความรู้ทางนวัตกรรมสมัยใหม่ และสามารถประยุกต์ให้เกิดมูลค่าได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นและวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA Model เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในยุคปัจจุบัน ดังนั้นแล้วการจัดการศึกษาที่ตอบโจทย์ของการพัฒนาท้องถิ่นนั้น ผู้วิจัยจึงได้เลือกจังหวัดสตูลเป็นพื้นที่ศึกษา เนื่องจากบริบทเชิงพื้นที่มีลักษณะโดดเด่นและน่าสนใจหลายประการ เช่น เป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เป็นเมืองพหุวัฒนธรรม อาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน คือ มาเลเซีย มีแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติที่สำคัญ คือ “อุทยานธรณีสตูล” (Satun Geopark) ครอบคลุม 4 อำเภอของจังหวัดสตูล ได้แก่ อำเภอทุ่งหว้า อำเภอมะนัง อำเภอละงู และอำเภอเมือง ซึ่ง UNESCO ได้ประกาศให้จังหวัดสตูลเป็นเขตพื้นที่อุทยานธรณีโลกแห่งแรก

ของประเทศไทย เมื่อวันที่ 17 เมษายน 2560 ดังนั้นจึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องให้เยาวชนและบุคคลทั่วไปได้เรียนรู้ เรื่องราวในท้องถิ่นเพื่อนำองค์ความรู้มาต่อยอดในการที่จะนำทุนทางวัฒนธรรมและทุนทางธรรมชาติเหล่านี้สร้างความยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่นตลอดต่อไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่า ผู้เรียน จำเป็นต้องเรียนรู้เรื่องราวข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่นของตนเองและสามารถนำองค์ความรู้มาถ่ายทอดให้กับผู้ที่สนใจได้

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง “เมืองสตูล” ร่วมกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA Model ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มาใช้ในการออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ศึกษาเรื่องราวต่างๆ ของจังหวัดสตูลมาบูรณาการกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และสามารถนำองค์ความรู้มาประยุกต์ใช้กับวิถีการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดสำคัญและจุดเด่นของวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA Model ของ ทิศนา ขัมมณี (2550) มาประยุกต์ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษายุคใหม่ ซึ่งการจัดการเรียนรู้จะต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นเป็นสำคัญ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาเพื่อสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง เมืองสตูล
2. เพื่อศึกษาผลการใช้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง เมืองสตูล โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA Model ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และประเมินผลตามรายละเอียดดังนี้

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง เมืองสตูล โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA Model ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2.2 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง เมืองสตูล โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA Model ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น มีจำนวน 4 กลุ่ม รวม 15 คน ได้แก่ (1) ผู้นำชุมชนจำนวน 2 คน (2) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน (3) ครูผู้สอน จำนวน 4 คน และ (4) นักเรียนนักศึกษา จำนวน 6 คน และกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน คือ ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนควนโดนวิทยา อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ใช้การสุ่มแบบกลุ่ม

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง “เมืองสตูล” โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA Model ในสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นวิจัยแบบปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ร่วมกับวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Design) มีขั้นตอนการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นและการตรวจสอบคุณภาพหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น และขั้นตอนที่ 3 การนำหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นไปใช้และประเมินผลการใช้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง เมืองสตูล โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA Model ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 6 แผน

3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เมืองสตูล

3.3 แบบประเมินความพึงพอใจ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การแจกแจงความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง เมืองสตูล โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA Model ในสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ได้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง เมืองสตูล จากผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 6 หน่วยการเรียนรู้ คือ 1) ลักษณะทั่วไปทางภูมิศาสตร์ 2) ประวัติความเป็นมาของจังหวัดสตูล 3) ลักษณะทางประชากรและบุคคลสำคัญ 4) ลักษณะทางเศรษฐกิจ 5) ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรม และ 6) การอนุรักษ์และแนวทางแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในภาพรวมความต้องการให้ได้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่อง เมืองสตูลมา อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละประเด็น มีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากทุกข้อ ดังนี้ ด้านลักษณะทางภูมิศาสตร์ ด้านประวัติความเป็นมาของจังหวัดสตูล ด้านลักษณะทางประชากร ด้านลักษณะทางเศรษฐกิจ ด้านลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรม และด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32, 4.39, 4.18, 4.25, 4.38 และ 4.13 ตามลำดับ และองค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.99

2. ผลการใช้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง เมืองสตูล โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA Model ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ประเมินตามรายละเอียด ได้แก่ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง เมืองสตูล โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA Model ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม พบว่า โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ย 80.24 อยู่ในระดับดีมาก คะแนนรายบุคคลของผู้เรียนอยู่ในระดับดีมาก ระดับดี และระดับปานกลาง จำนวน 15, 12 และ 3 คน ตามลำดับ และ 2) ด้านความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง เมืองสตูล โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA Model ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 ความพึงพอใจรายด้านหลังการเรียน พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด 3 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านผลลัพธ์ที่ได้จากการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50, 4.69 และ 4.30 และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาสาระ และด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 และ 4.30 ตามลำดับ

อภิปรายผล

ผลการวิจัยการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง เมืองสตุล โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA Model ในสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ได้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง เมืองสตุล จากผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 6 หน่วยการเรียนรู้ คือ 1) ลักษณะทั่วไปทางภูมิศาสตร์ 2) ประวัติความเป็นมาของจังหวัดสตุล 3) ลักษณะทางประชากรและบุคคลสำคัญ 4) ลักษณะทางเศรษฐกิจ 5) ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรม และ 6) การอนุรักษ์และแนวทางแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในภาพรวมความต้องการให้ได้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่อง เมืองสตุลมา อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละประเด็น มีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากทุกข้อ ดังนี้ ด้านลักษณะทางภูมิศาสตร์ ด้านประวัติความเป็นมาของจังหวัดสตุล ด้านลักษณะทางประชากร ด้านลักษณะทางเศรษฐกิจ ด้านลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรม และด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32, 4.39, 4.18, 4.25, 4.38 และ 4.13 ตามลำดับ และองค์ประกอบของหน่วยเรียนรู้มีค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.99 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐศาสตร์ สุขสวัสดิ์ (2550: 41) การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน เรื่อง การลากพระ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบางดาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา และสอดคล้องกับแนวทาง การพัฒนาหลักสูตรของทาบา 4 แนวทาง ได้แก่ 1) ขั้นการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) ขั้นการพิจารณาโครงสร้างของหลักสูตรท้องถิ่น 3) ขั้นการทดลองใช้หลักสูตร และ 4) ขั้นการประเมินการใช้หลักสูตรท้องถิ่น ที่นฤมล จูประเสริฐ (2552) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสาระท้องถิ่นอนุสรณ์บ้านไร่ สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาล 1 โรงเรียนธรรมธิปไตย เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านเรื่องราวในชุมชนและเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดี

2. ผลการใช้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง เมืองสตุล โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA Model ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ประเมินตามรายละเอียด ได้แก่ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง เมืองสตุล โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA Model ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม พบว่า โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ย 80.24 อยู่ในระดับดีมาก คะแนนรายบุคคลของผู้เรียนอยู่ในระดับดีมาก ระดับดี และระดับปานกลาง จำนวน 15, 12 และ 3 คน ตามลำดับ และ 2) ด้านความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง เมืองสตุล โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA Model ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ

วัฒนธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 ความพึงพอใจรายด้านหลังการเรียนรู้ พบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด 3 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านผลลัพธ์ที่ได้จากการเรียนรู้และด้านการวัดและประเมินผล ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50, 4.69 และ 4.30 และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาสาระ และด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 และ 4.30 ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูริตา มหาสวัสดิ์ (2552) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ทำศาลาบ้านเรา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อำเภอท่าศาลา จังหวัด นครศรีธรรมราช พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 80.22 ผ่านเกณฑ์ในระดับดีมาก ผู้เรียนมีความสุขกับการเรียน และสามารถนำเนื้อหามาบูรณาการใช้กับชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารึก ไชยลิก (2551) ที่ได้ศึกษาผลการใช้รูปแบบชิปปาร่วมกับเทคนิคการใช้ผังกราฟิกที่มีต่อการคิดเชิงมนทัศน์และการเขียนเชิงสร้างสรรค์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนแม่ขรี (สวิงประชาสรรค์) จังหวัดพัทลุง พบว่า รูปแบบการสอนแบบชิปปาส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน

ดังนั้น การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง เมืองสตูล โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA Model ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นั้นเน้นการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA Model จึงเป็นวิธีที่เหมาะสมวิธีหนึ่ง ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการจัดการเรียนรู้ของ ทิศนา ขแมมมณี (2550) มาประยุกต์ใช้ในการออกแบบการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจรู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง และรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่นสอดคล้องกับ 7 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นการแสวงหาความรู้เดิม ขั้นนี้เป็น การดึงความรู้ของผู้เรียนในที่จะเรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมของตน ขั้นที่ 2 ขั้นการแสวงหาความรู้ใหม่ ขั้นนี้เป็นการแสวงหาข้อมูลความรู้ใหม่ที่ผู้เรียนไม่มีจากแหล่งข้อมูลหรือแหล่งความรู้ต่าง ๆ ขั้นที่ 3 ขั้นการศึกษาทำความเข้าใจ ความรู้ใหม่ และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม ขั้นนี้ผู้เรียนจะต้องศึกษา และทำความเข้าใจกับข้อมูลหรือความรู้ที่หามาได้ ผู้เรียนจะต้องสร้างความหมายของข้อมูลหรือประสบการณ์ใหม่ โดยใช้กระบวนการต่าง ๆ ด้วยตนเอง เช่น ใช้กระบวนการคิด และกระบวนการกลุ่มในอภิปราย และสรุปความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลนั้น ๆ ซึ่งต้องอาศัยการเชื่อมโยงกับความรู้เดิม ขั้นที่ 4 ขั้นการแลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจกับกลุ่ม ขั้นนี้ผู้เรียนอาศัยกลุ่มเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของตน

รวมทั้งขยายความรู้ความเข้าใจของตนให้กว้างขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้แบ่งปันความรู้ความเข้าใจของตนแก่ผู้อื่นและได้รับประโยชน์จากความรู้ความเข้าใจของผู้อื่นไปด้วย ขั้นที่ 5 ขั้นการสรุปและจัดระเบียบความรู้ ขั้นนี้เป็นขั้นของการสรุปความรู้ที่ได้รับทั้งหมดทั้งความรู้เดิมและความรู้ใหม่ และจัดระเบียบความรู้เป็นการทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ง่าย ขั้นที่ 6 ขั้นการแสดงผลงาน ขั้นนี้ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงผลงานการสร้างความรู้ของตนให้ผู้อื่นรับรู้ เป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้หรือตรวจสอบความเข้าใจของตน ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ เป็นขั้นตอนที่จะประเมินผลการจัดกิจกรรม และขั้นที่ 7 ขั้นการประยุกต์ใช้ความรู้ ขั้นนี้เป็นขั้นของการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการนำความรู้ ความเข้าใจ ของตนไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลายเพื่อเป็นการเพิ่มความชำนาญ ความเข้าใจ ความสามารถในการแก้ปัญหาและความจำในเรื่องนั้น ๆ และหลังจากการประยุกต์ใช้ความรู้ จากที่กล่าวมาสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (กระทรวง ศึกษาธิการ, 2544: 5) คือ การจัดการศึกษาต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมองว่าผู้เรียนทุกคนมีความศักยภาพในการเรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเองได้ นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญเกี่ยวกับการบูรณาการองค์ความรู้ที่สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ จัดออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน และประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงเน้นการนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน การจัดกระบวนการเรียนรู้นั้น ผู้สอนจะต้องเริ่มต้นที่การทบทวนความรู้เดิมของผู้เรียนเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ แล้วจึงให้ผู้เรียนไปสู่ขั้นการแสวงหาความรู้ใหม่ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อที่จะทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนมีความหมาย

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง เมืองสตูล โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA Model ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ได้มาร่วมกันจัดทำและออกแบบหน่วยการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับชุมชน ท้องถิ่นของตนเอง ทั้งนี้เพื่อสร้างความรัก ความภูมิใจในเรื่องราวท้องถิ่นของตนเอง และยังทำให้ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ไปต่อยอด เพื่อสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชน ท้องถิ่น ต่อไป

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง เมืองสตูล โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA Model ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในการนำมาพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ

วัฒนธรรม เพื่อการบูรณาการที่เชื่อมโยงใช้กับสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้ นอกจากนั้นยังทำให้ผู้เรียนได้เกิดสมรรถนะในการเรียนรู้ที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้เป็นอย่างดี จะเห็นได้ว่าการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันผู้สอนจำเป็นจะต้องให้ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพและพัฒนาตนเองอย่างรอบด้าน เช่น การลงมือปฏิบัติการลงพื้นที่เพื่อศึกษาหาข้อมูลทั้งในรูปแบบเอกสารและความรู้ที่อยู่ในตัวบุคคล แต่ทั้งนี้การจัดการเรียนรู้ต้องไม่ให้เกิดการแยกไปจากชุมชนท้องถิ่น ซึ่งวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA Model นั้นนอกจากจะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้ว ยังเป็นการพัฒนาความสามารถเชิงรุกที่สอดคล้องกับทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *คู่มือการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานการศึกษาการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมศาสนา.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *การเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. บริษัทลาดา พับลิเคชั่นจำกัด.
- วิทวัส ดวงภูมิเมศ และวาริรัตน์ แก้วอุไร. (2560). *การจัดการเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ด้วยการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น*. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. /11(2), 1-4.
- ทิตนา แหมมณี. (2550). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัฐศาสตร์ สุขสวัสดิ์. (2550). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน เรื่องการลากพระในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบางदान สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ภูริตา มหาสวัสดิ์. (2552). *การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ทำศาลาบ้านเรา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- นฤมล จูประเสริฐ. (2552). *การพัฒนาหลักสูตรสาระท้องถิ่นอนุสาวรีย์บ้านไร่สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาล 1*. บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยศิลปากร.

จารึก ไชยล็ก. (2551). ผลการใช้รูปแบบชิปปาร่วมกับเทคนิคการใช้ผังกราฟิกที่มีต่อการคิดเชิงโนทัศน์และการเขียนเชิงสร้างสรรค์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนแม่ขรี (สวิงประชาสรรค์) จังหวัดพัทลุง.บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยทักษิณ.

